

Henna Busk, Emilia Gråsten, Veera Holappa, Markus Lahtinen ja Antti Norkio

Suomen talous kasvaa, mutta kasvun jatkuvuus on hataralla pohjalla

Helsinki 2026

PTT-ennusteet 5/2026

Kansantalous – syksy 2026

Suomen talous kasvaa, mutta kasvun jatkuvuus on hataralla pohjalla

Henna Busk, Emilia Gråsten, Veera Holappa, Markus Lahtinen, Antti
Norkio

10.9.2026

Pellervon taloustutkimus PTT

Eerikinkatu 28 A
00180 Helsinki
Sähköposti ptt@ptt.fi

ISSN 1799-9430 (pdf)

Sisältö

Sisältö.....	2
Johdanto.....	3
1 Maailman myrskyt riepottelevat tuuliajolla ajelehtivaa Eurooppaa.....	4
2 Tuonnissa vahva kasvupaine	8
3 Investoinneissa kasvuryntäys.....	10
4 Talouskasvu alkaa vähitellen näkyä työmarkkinoilla	12
5 Hintapiikki rajoittuu energiaan	14
6 Kukkaronnyörit pysyvät tiukalla	15
7 Julkinen talous vaikeiden valintojen varassa	17
Ennustetaulukko	20

Johdanto

Suomen talous yltää kohtalaiseen kasvuun tänä ja ensi vuonna. Kasvun jatkuvuus ei maailman kriisien keskellä ole kuitenkaan varmaa, ja myös vaisu kotimainen kysyntä vaimentaa odotuksia.

Suomen talous kasvaa 1,4 prosenttia tänä vuonna ja 1,5 prosenttia ensi vuonna. Kasvu on hieman nopeampaa kuin euroalueella, joka kasvaa keskimäärin 1,2 prosenttia tänä vuonna ja 1,3 prosenttia ensi vuonna. Hyvään suuntaan Suomen taloutta vetävät viennin suotuisa kehitys ja datakeskusten rakennusbuumi, mutta toisessa vaakakupissa painavat kotimaisen kulutuksen vaisuus, asuntorakentamisen jatkuva syvää ja suurvaltakamppailun tuomat riskit maailmantalouteen. Suomen talouden tulkitseminen neljännesvuositasolla on aiempaa haastavampaa, koska suuret tuonti- ja investointierät ja niiden ajoitus heiluttavat tilastoja.

Kriisit maailmalla kärjistävät Euroopan talouden heikkouksia. Donald Trumpin aikakaudella on käynyt selväksi, ettei Yhdysvaltojen kanssa tehtyihin sopimuksiin voi enää luottaa. Sääntöpohjaisen kauppajärjestelmän luhistuminen kiihtyy entisestään. Lähi-idässä jatkuva sabotaasi ja eskalaation riski näkyy raaka-aineiden hinnoissa ja markkinakoroissa. Ukrainan sota ei pysy enää paikallaan, ja ukrainalaisilla on edessään ankara talvi.

1 Maailman myrskyt riepottelevat tuuliajolla ajelehtivaa Eurooppaa

Maailmantalous on suuren murroksen keskellä. Sääntöpohjainen maailmanjärjestys ja liberaalien markkinatalousmaiden liittouma on hajonnut Trumpin toimien johdosta. Kiinan aggressiivinen kauppa- ja teollisuuspolitiikka muuttaa kansainvälisen kaupan rakenteita pysyvästi ja nakertaa perinteisten teollisuusmaiden kilpailukykyä. Kiinan suhteellinen osuus maailmankaupasta kasvaakin edelleen myös monilla vakiintuneilla toimialoilla. Patojen murtuminen lisää kuo-huntaa, mutta Euroopan vastaus on heikko. EU on sisäisesti hajanainen ja ongelmissa Trumpin Yhdysvaltojen kanssa.

Murros luo uusia konflikteja, eikä vanhojakaan saada ratkaistua. Iranin sota jatkuu vaihtelevalla intensiteetillä vielä Yhdysvaltojen välivaalien jälkeenkin. Hormuzinsalmen kautta kulkee kuitenkin ensi vuonna vähintään yhtä paljon öljyä kuin tänä vuonna. Muut öljyntuottajamaat lisäävät tarjontaa, mikä hillitsee hintapaineita. Myös sota Ukrainassa saa uuden muodon. Venäjän talous ja yhteiskunta horjuu, kun Ukraina moukaroii sen infrastruktuuria ja öljynjalostuskapasiteettia yhä syvemmillä. Toisaalta myös Ukrainalla on edessään kova talvi, sillä sen kyky puolustautua ilmahyökkäyksiltä on merkittävästi heikentynyt Patriot-ohjusten loputtua. Humanitääriin kriisi uhkaa eskaloitua kylminä talvikuukausina, mikä vaatii muun Euroopan reagoitua. Pysyvään ja oikeudenmukaiseen rauhaan ei ole eväitä, mutta paikallaan sota ei enää pysy.

Suurvallat kamppailevat maailmanherruudesta

Trumpin kiihtyvistä tempoilusta huolimatta Yhdysvaltojen talouden perusvire on säilynyt kohtalaisen vahvana. Kasvua tukevat yksityinen kulutus sekä erityisesti tekoälyyn ja muuhun teknologiaan liittyvät investoinnit. Tullit eivät ole pysäyttäneet talouskasvua, mutta ne välittyvät aiempaa voimakkaammin kuluttajahintoihin. Inflaatio on kiihtynyt myös energian kallistumisen johdosta. Vaikka työllisyyden kasvu on hidastunut, neljän prosentin tuntumassa pysyttelevä työttömyysaste heijastelee täystyöllisyyttä. Viime vuonna hyväksytty ”One Big Beautiful Bill Act” vahvistaa kotimaista kysyntää ja tasapainottaa kauppapoliittista epävarmuutta. Toisaalta mittavat veronkevennykset heikentävät julkisen talouden tasapainoa. Liittovaltion budjettialijäämä pysyykin poikkeuksellisen suurena. Talouskasvun odotetaan jatkuvan tänä ja ensi vuonna suunnilleen kahden prosentin tuntumassa, mutta näkymää varjostavat kohonnut inflaatio sekä kauppa- ja geopolitiikkaan liittyvä epävarmuus.

Kiinan talouskasvua tukee vienti ja korkean teknologian investoinnit, mutta yksityinen kysyntä laahaa perinteisen laimealla tasollaan. Tuotannon painopiste on yhä korkeamman arvonlisän tuotteissa, vaikka halpakaupan vyörytys jatkuu. Kiina panostaa voimakkaasti tekoälyyn, puolijohteisiin ja muihin strategisiin toimialoihin, mutta pyrkii suitsimaan ylikapasiteettia valituilla aloilla, kuten aurinkopaneelien ja teollisuuden perusmateriaalien (kuten teräs, alumiini, sementti) valmistuksessa. Tilanne on kuitenkin pitkällä aikavälillä kestämätön, sillä se johtaa deflaatiokierteen syvenemiseen, teollisuuden kannattavuuden murenemiseen ja globaalien kauppasuhteiden pirstaloitumiseen.

Kiinan vientivetoinen kasvustrategia ei voi kannatella taloutta enää pitkään ilman maailmankaupan voimasuhteiden ja rakenteiden muutosta. Länsiliittouman hajoaminen Trumpin politiikan seurauksena tarjoaakin Kiinalle aiempaa paremman mahdollisuuden rakenteiden muuttamiseen ja markkinoiden valtaamiseen. Vaikka Kiinan asema kansainvälisessä kaupassa ja politiikassa on vahvistunut, vientiriippuvaisuus tekee sen haavoittuvaiseksi maailman myrskyille. Riippumatta siitä, onnistuuko Kiina tavoitteissaan, sen talouskasvu on hiipuvalla uralla.

Tekoälybuumi korostaa Taiwanin geopoliittista painoarvoa entisestään ja mutkistaa Taiwanin kysymyksen ratkaisua. Puolijohteiden tuotanto on poikkeuksellisen keskittynyttä saarelle, eikä tuotannon syntyminen muihin maihin (etenkin Yhdysvaltoihin, Etelä-Koreaan ja Japaniin) muuta tilannetta merkittävästi ainakaan lähitulevaisuudessa. Sotilaallinen konflikti Taiwanissa ei ole todennäköinen, mutta toteutuessaan se aiheuttaisi puolijohdetuotannon, Aasian meriliikenteen ja Kiinan länsikaupan häiriöiden kautta poikkeuksellisen suuren shokin maailmantaloudelle.

Eurooppa ajelehtii

Eurooppa on tuuliajolla Kiinan kauppapoliittisen vyörytyksen ja Trumpin kauppa- ja ulkopoliitiikan puristuksessa. Eurooppa on taloudellisesti heikko ja poliittisesti hajanainen. Euroopan heikko talouskehitys ruokkii osaltaan poliittisia ääriliikkeitä, mikä uhkaa lisätä EU:n sisäisiä poliittisia jännitteitä ja estää välttämättömiä talouspoliittisia päätöksiä. Erityisesti Ranskan ensi vuoden vaalit ovat kohtalon hetki EU:n yhtenäisyydelle. Hajanaisuuden vuoksi merkittävimmät kauppapoliittiset toimet rajoittuvat Keski-Euroopan kriittisimmille teollisuudenaloille, kuten auto- ja terästeollisuuteen. Erityisesti Saksan teollisuus kärsii teknologisesta jälkeenjääneisyydestä, eikä takamatkaa kurota umpeen suojelemalla kotimarkkinaa tulleilla, vaan tarve olisi laajemmalle uudistusohjelmalle.

Euroopan talouskasvu jatkuu vaimeana, etenkin Saksan kasvuodotusten maltillistumisen johdosta. Finanssipoliittinen elvytys nostaa Saksan taloutta hiljalleen taantuman pohjalta, mutta investointibuumi on jäämässä pitkälti julkisveitoseksi. Saksan vientiteollisuuden rakenteelliset ongelmat ovat niin syviä ja uudistustarve niin suuri, että muutos tapahtuu hitaasti. Italiassa kasvu on heikentymässä EU:n elpymistukivälineen vaikutuksen poistuttua, ja Ranskassa heikko julkinen talous ja investointien vaimeus rajoittavat kasvua. Ilmastopolitiikan tavoitteiden epämääräisyys ja ohjauksen poukkoilu heikentävät vihreiden investointien kannustimia ja lisäävät epävarmuutta Euroopan teollisuuspolitiikan suunnasta.

Markkinoiden jännitteet nostavat korkoja

Vaikka energian hinnat ovat aiempaa volatiilimmat ja pysyttelevät ensi vuonna korkealla tasolla, inflaatiopiikki rajoittuu Euroopassa pitkälti energiaan. Kaikkien suurten eurooppalaisten talouksien kasvu jatkuu niin heikkona, ettei kysyntätilanne mahdollista kuluttajahintojen laaja-alaista nousua. Keskuspankki nostaa ohjauskorkoa syksyn aikana, mutta pohjahintainflaation näkökulmasta useammalle koronnostolle tuskin tulee tarvetta. Euribor pysyy ylhäinnoiteltuna kuitenkin vielä pitkälle ensi vuoteen, sillä markkinat odottavat keskuspankilta edellistä koronnostokierrosta nopeampaa ja herkempää reagointia pieniinkin hintapaineisiin. 12 kuukauden euribor on keskimäärin 2,8 prosenttia tänä vuonna ja 2,6 prosenttia ensi vuonna.

Myös kansainväliset pääomamarkkinat ovat levottomat. Dollarin rooli globaalin finanssijärjestelmän ankkurivaluuttana on uhattuna Trumpin politiikkasirkuksen rapauttaessa luottamusta Yhdysvaltoja kohtaan. Vaihtotaseen valtava alijäämä pysyy ennallaan investointien ja kulutuksen ylittäessä selvästi Yhdysvaltojen oman tuotannon. Dollarille ei kuitenkaan ole uskottavaa vaihtoehtoa, koska Kiinassa pääomaliikkeitä rajoitetaan ja EU:n pääomamarkkinat ovat monin osin kansallisia. Euro-dollarin valuuttakurssin muutokset ovat maltillisia, vaikka pinnan alla kuohuu.

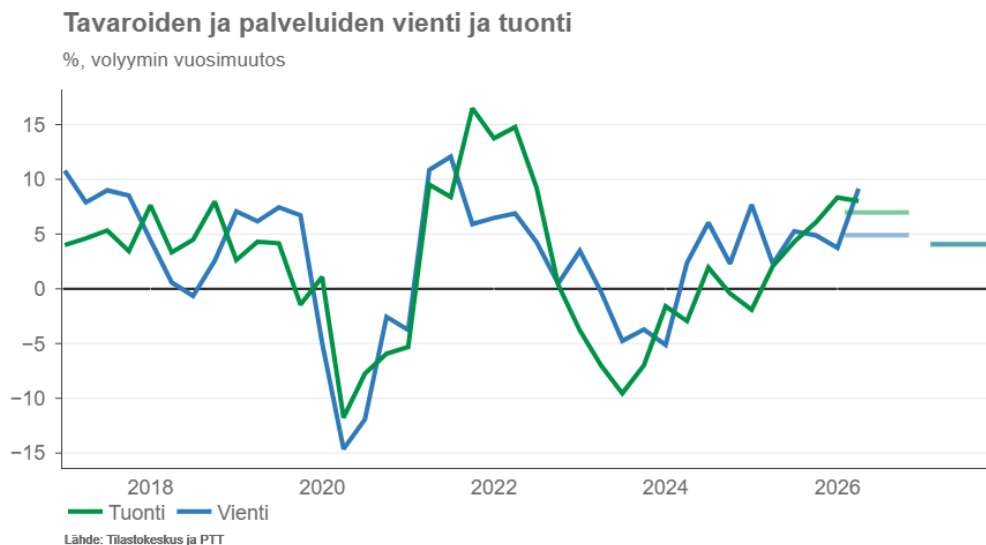
Suuret yksityiset panostukset tekoälyn vaatimaan infrastruktuuriin ja suuret julkiset panostukset turvallisuuteen yhdessä populistiseen tarpeeseen alentaa verotusta, lisäävät tarjolla olevan velan määrää ja nostavat globaalisti pitkiä korkoja. Tarvittavien tekoälyinvestointien valtava määrä yhdessä toimialan liiketoimintamalliin liittyvän epävarmuuden kanssa tulevat nostamaan sijoituksilta vaadittavan riskipreemion määrää, ja lopulta rajoittamaan voimakkaasti investointeja. Vastaavasti julkinen velkaantuminen lisää valtionlainojen riskipremioita, mikä lopulta pakottaa sopeuttamaan julkisen talouden tulojen ja menojen epäsuhdan. Kansakuntien tekoälykilpailu ja tarve lisätä turvallisuutta ovat

kuitenkin siinä määrin voimakkaita ajureita, että käännettä saadaan vielä odottaa.

2 Tuonnissa vahva kasvupaine

Tavaravienti on kehittynyt kuluvan vuoden ensimmäisellä puoliskolla verrattain hyvin, kun taas palveluvienti on ollut laskussa. Toisen neljänneksen vahvaa tavaraviennin kehitystä selittää kuitenkin osin risteilijäaluksen viimevuotista aikaisempi luovutus. Alus luovutettiin tänä vuonna jo toisella neljänneksellä, kun viime vuonna vastaava luovutus ajoittui kolmannelle neljännekselle. Tämän vuoksi on odotettavissa, että viennin kehitys jää kolmannelle neljänneksellä heikommaksi.

Kolmannen neljänneksen vientiä heikentää lisäksi Porvoon jalostamon huoltokatkos, jonka seurauksena bensiinin vienti supistuu tilapäisesti huomattavasti. Kokonaisuutena Suomen tavaravienti on kuitenkin toistaiseksi pärjännyt maailmantalouden myllerryksissä verrattain hyvin. Esimerkiksi lääketeollisuuden vienti on kehittynyt vahvasti. Pidemmän aikavälin näkymiin liittyy kuitenkin haasteita, sillä muun muassa Saksan autoteollisuuden ongelmat heijastuvat Suomen vientiin ja erityisesti konepajateollisuuden vientinäkymiin. Toisaalta juuri osa konepajateollisuuden yrityksistä on saanut kiinni maailmantalouden kasvutrendeistä vihreän siirtymän ja puolustusteollisuuden aloilla.

Viennin kasvun ennakoidaan jatkuvan vahvana. Ensi vuonna Yhdysvaltoihin luovutettava risteilijäalus ylläpitää vientiä, ja myös muun viennin näkymiä vahvistaa Saksan talouden asteittainen virkoaminen. Maailmantalouden epävarmuus ja siihen liittyvät riskit voivat kuitenkin synnyttää ennakoimattomia kehityskulkuja. Viennin ennakoidaan kasvavan tänä vuonna 4,9 prosenttia ja ensi vuonna 4,1 prosenttia.

Myös tuonnin kehitys on ollut alkuvuonna vahvaa, mikä hidastaa bruttokansantuotteen kasvua. Tavaratuontia ovat kasvattaneet erityisesti Puolustusvoimien hävittäjähankinnat sekä muu kone- ja laitetuonti. Muun kone- ja laitetuonnin kasvua ovat vauhdittaneet etenkin datakeskuksiin toimitettavat palvelinkaapit. Tuonnin kasvussa ennakoidaan olevan vahva kasvupaine myös jatkossa. Tuonnin arvioidaan kasvavan tänä vuonna 7 prosenttia ja ensi vuonna 4 prosenttia.

Datakeskusinvestoinnit muuttavat tuonnin merkitystä Suomen taloudessa. Arvioiden mukaan keskimäärin noin 80 prosenttia datakeskusinvestointien arvosta kohdistuu tuontihyödykkeisiin, sillä konesalien keskeinen teknologia hankitaan pääosin ulkomailta. Etenkin yksittäiset, miljardiluokan investoinnit voivat siten näkyä merkittävinä vaihteluina tuontitilastoissa vuosineljänneksestä toiseen. Datakeskusinvestointien vaikutus tuontiin ei kuitenkaan rajoitu investointivaiheeseen. Palvelinkaappien noin 3–5 vuoden käyttöikä merkitsee, että niiden uusiminen synnyttää investointivaiheen jälkeenkin jatkuvaa tuontikysyntää.

Myös Puolustusvoimien hävittäjähankinnat nostavat tuonnin tasoa ja lisäävät sen kvartaalivaihtelua tulevinä vuosina. Hävittäjähankinnoissa kotimaisen arvonlisän osuus jää vähäiseksi, koska investointien vaikutus kohdistuu lähes kokonaan tuontiin.

Tuonnin vientiä nopeammasta kasvusta huolimatta kauppataaseen ylijäämän ennakoidaan vahvistuvan hieman tänä vuonna. Palvelutaseen alijäämä puolestaan syvenee jonkin verran. Näistä tekijöistä huolimatta vaihtotaseen ylijäämän arvioidaan kasvavan tänä vuonna 1,2 prosenttiin suhteessa bruttokansantuotteeseen. Ensi vuonna vaihtotaseen ylijäämä kuitenkin hieman supistuu ja on ennusteen mukaan 1,0 prosenttia bruttokansantuotteesta.

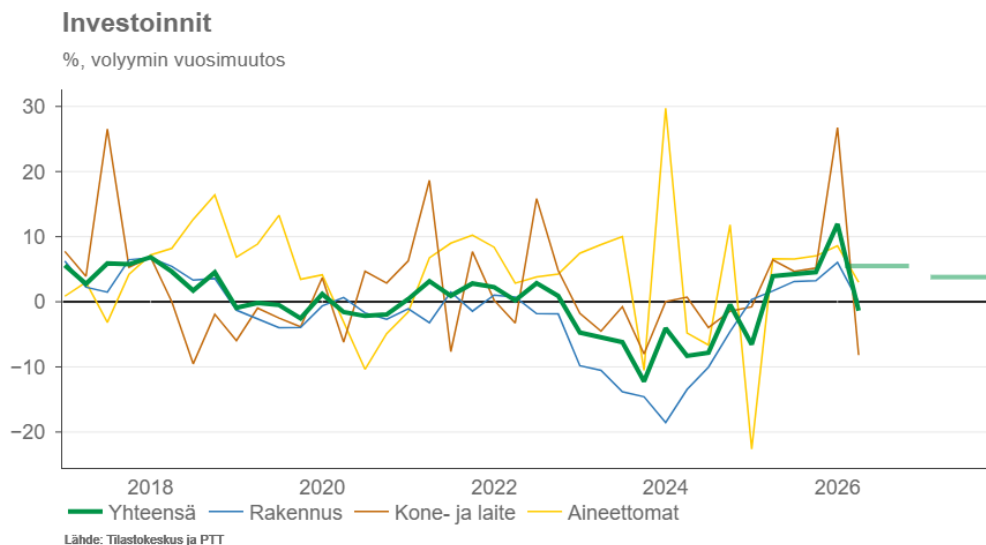
Euro-dollarin valuuttakurssiin ei ennakoida merkittäviä muutoksia ennustejaksolla, joten valuuttakurssien kehityksen ei arvioida olennaisesti muuttavan viennin näkymiä. Viennin toimintaympäristö säilyy tältä osin vakaana.

3 Investoinneissa kasvuryntäys

Investointien, ja erityisesti kone- ja laiteinvestointien, kasvu on ollut alkuvuonna odotetun vahvaa. Kehitystä on vauhdittanut Yhdysvalloissa valmistettujen F-35-hävittäjien toimitukset Suomen Puolustusvoimille. Myös maa- ja vesirakentaminen on kehittynyt vuoden ensimmäisellä puoliskolla vahvasti.

Sen sijaan asuntorakentaminen on edelleen syvässä laskusuhdanteessa. Asuntojen hintakehityksessä ei ole vielä nähtävissä selviä elpymisen merkkejä, mikä pitää uusien rakennushankkeiden käynnistämisen vähäisenä. Asuntokysyntää heikentävät edelleen kotitalouksien varovaisuus sekä asuntokuntien määrän hidaskasvu. Tämän seurauksena myymättömien ja tyhjiillään olevien asuntojen kanta on supistunut vain hitaasti. Uusien ja vanhojen asuntojen välinen suuri hintaero vaikeuttaa niin ikään uudistuotannon käynnistymistä.

Asuntorakentamisen elpymisen ei ennakoida käynnistyvän merkittävästi vielä ensi vuonnakaan. Korjausrakentaminen tukee rakentamisen kokonaiskehitystä jonkin verran, mutta korkojen kääntyminen uudelleen nousuun heikentää myös korjausrakentamisen näkymiä.

Suomessa on parhaillaan käynnissä useita datakeskushankkeita, jotka lisäävät investointeja ja tukevat niiden kehitystä myös pidemmällä aikavälillä. Datakeskusinvestoinnit ovat vauhdittaneet erityisesti maa- ja vesirakentamista, mutta ne näkyvät myös muussa talonrakentamisessa. Rakennusten osuus hankkeiden kokonaisinvestoinneista jää kuitenkin suhteellisen pieneksi, sillä valtaosa investoinneista kohdistuu koneisiin ja laitteisiin.

Puolustusvoimien hävittäjähankkeiden investointivaikutukset ulottuvat vuoteen 2030 saakka, kun uusia hävittäjiä toimitetaan Suomeen. Julkiset investoinnit selittävätkin merkittävän osan tämän vuoden investointien kasvusta. Myös yritysten investointien ennakoitaan kasvavan selvästi tänä vuonna, ja investointinäkökymien odotetaan vahvistuvan edelleen ensi vuonna.

Tuulivoimainvestoinnit ovat puolestaan olleet kuluvana vuonna vähäisiä. Investointien odotetaan kuitenkin elpyvän lähivuosina investointiympäristön parantuessa, kun sähkön kulutus kasvaa datakeskusten käynnistäessä toimintaansa.

Investointien kasvu on tänä vuonna poikkeuksellisen vahvaa, ja investointien ennakoitaan kasvavan 5,5 prosenttia. Ensi vuonna kasvuvauhdin arvioidaan hidastuvan 3,8 prosenttiin, kun hävittäjätoimitukset eivät enää tuo uutta kasvuaikutusta. Datakeskusinvestointien vahvan kasvun odotetaan kuitenkin tukevan investointien kehitystä myös ensi vuonna.

4 Talouskasvu alkaa vähitellen näkyä työmarkkinoilla

Suomen työmarkkinoilla ei ole vielä nähtävissä selkeitä merkkejä käänteestä, vaikka talouden kehityksessä onkin myönteisiä piirteitä. Työttömyysaste on noussut edelleen alkuvuoden aikana ja asettunut kesällä 10,5 prosenttiin. Työttömien määrän trendi ei kuitenkaan ole kasvanut vuoden alkupuoliskolla, eikä työttömyysastekaan ole kesäkuukausina enää noussut. Useissa ikäryhmissä työttömyyden kasvu näyttäisi kesään tultaessa pysähtyneen. Poikkeuksena ovat 25-34-vuotiaat, joiden työttömyys kasvaa edelleen, joskin aiempaa hitaammin. Myös nuorten työttömien määrä on kääntynyt vuodenvaihteessa laskuun ja työttömyysaste on vakautunut.

Työllisyys on laskenut koko alkuvuoden ajan, mutta lasku näyttäisi hidastuneen kesän aikana. Muutamilla toimialoilla työllisyyskehitys on ollut jo jonkin aikaa positiivista. Työllisyys on kasvanut etenkin eräillä teollisuuden aloilla, kuten metalliteollisuudessa, sekä kuljetuksessa ja varastoinnissa ja hallinto- ja tukipalveluissa. Rakentamisessa kehitys on puolestaan ollut kaksijakoista: korjausrakentaminen ja datakeskusten rakentaminen on vilkasta, mutta asuntorakentaminen on edelleen erittäin heikkoa.

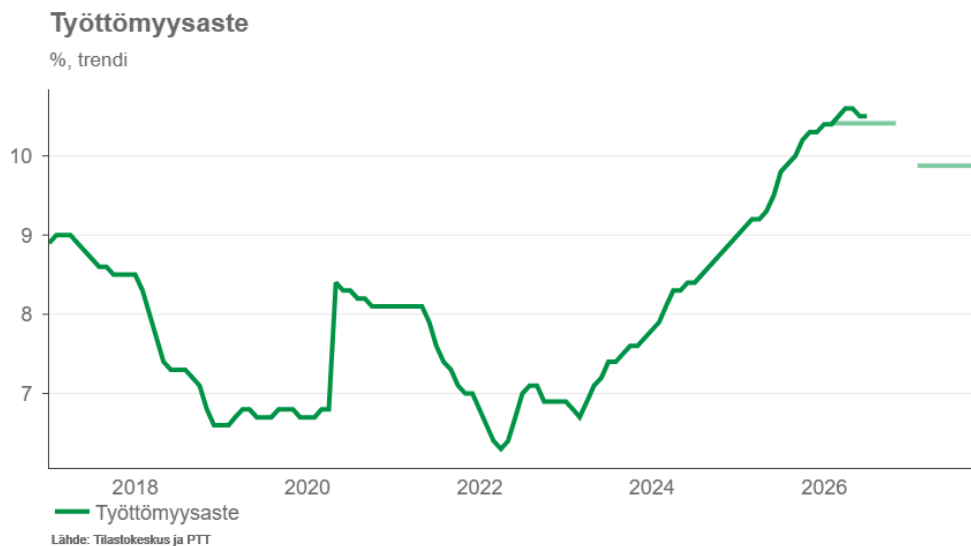
Tyypillisesti talouskasvun ja työllisyyden kasvun välillä on viivettä, jonka ajatellaan vaihtelevan puolesta vuodesta vuoteen. Viive ei ole vakio, vaan se voi vaihdella suhdanteen ajureista riippuen. Suomen bruttokansantuote on kasvanut jo kolmen neljänneksen ajan, joten kasvun voidaan odottaa alkavan vähitellen näkyä myös työmarkkinoilla. Toistaiseksi selkeää käännettä työmarkkinoilla ei ole vielä nähty. Viiveen ohella tätä selittävät talouskasvun lähteet, jotka eivät kaikki ole olleet työvoiman kysyntää lisääviä. Vuokratyövoiman käytön ja osa-aikaisten työsuhteiden yleistymisen kertovat osaltaan yritysten näkymien epävarmuudesta.

Selkeämpää toipumista työmarkkinoilla odotetaan ensi vuonna talouskasvun hieman voimistuessa. Työvoiman kysyntä vahvistuu nykyisestä, mutta kotitalouksien kulutuksesta ei edelleenkään ole odotettavissa merkittävää tukea työllisyyden kasvuille. Kulutuksen vaimea elpyminen rajoittaa erityisesti palvelualan työvoiman kysynnän kasvua. Myöskään asuntorakentamisesta ei ole odotettavissa merkittävää tukea työllisyydelle ensi vuonna. Työllisyyden odotetaan kasvavan ensi vuonna noin 20 000 henkilöllä. 15–64-vuotiaiden työllisyysaste on tänä vuonna keskimäärin 71 prosenttia ja nousee vuonna 2027 71,4 prosenttiin.

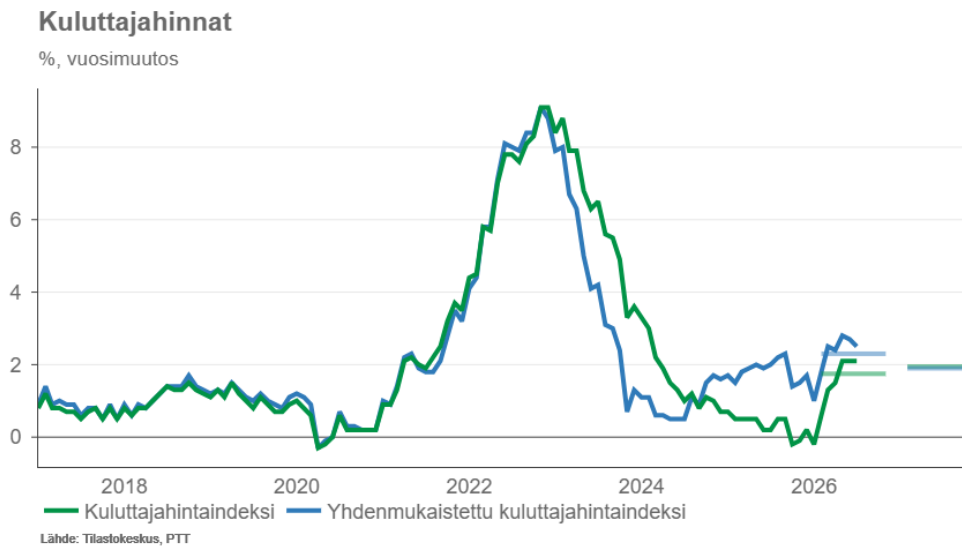
Työttömyyden nopeaa laskua ei ole odotettavissa. Haasteena on erittäin korkealle kohonnut pitkäaikaistyöttömyys, jonka purkaminen vie aikaa. Pitkäaikaistyöttömien kasvuvauhti on viime aikoina hieman hidastunut, mutta määrän arvioidaan kasvavan vielä ainakin loppuvuoden ajan. Tällä hetkellä pitkäaikaisyöttömiä on yli 140 000, mikä vastaa noin 40 prosenttia työttömistä työnhakijoista. Pitkäaikaistyöttömyyden purkaminen edellyttää talouskasvun lisäksi kohdennettuja tukitoimia, joissa keskeisessä asemassa ovat kuntien ja hyvinvointialueiden palvelut. Myös nuorisotyöttömyyden kehitystä on syytä seurata, vaikka 15-24-vuotiaiden työttömien määrä onkin alkuvuonna laskenut ja työttömyysaste vakautunut.

Myös korkeakoulutettujen työttömyys on poikkeuksellisen korkealla tasolla. Noin joka viides työtön työnhakija on korkeasti koulutettu. Tämänkin ryhmän työttömyyden purkautumisessa voi talouden elpyessä esiintyä pientä viivettä, mikäli yritykset täyttävät ensin perustuotannon työvoimatarpeita ja vasta toiminnan laajentuessa syntyy enemmän kysyntää vaativammalle osaamiselle.

Talouden elpyminen luo edellytyksiä työttömyyden vähenemiselle. Työttömyysaste on ollut koko alkuvuoden korkealla tasolla. Vaikka se voi käänntyä hitaaseen laskuun loppuvuonna, lasku ei enää juuri vaikuta koko vuoden keskiarvoon. Tästä syystä työttömyysasteen ennustetaan olevan tänä vuonna keskimäärin 10,4 prosenttia. Ensi vuonna työttömyysasteen lasku näkyy selvemmin koko vuoden tasolla, ja työttömyysaste laskee 9,9 prosenttiin.

5 Hintapiikki rajoittuu energiaan

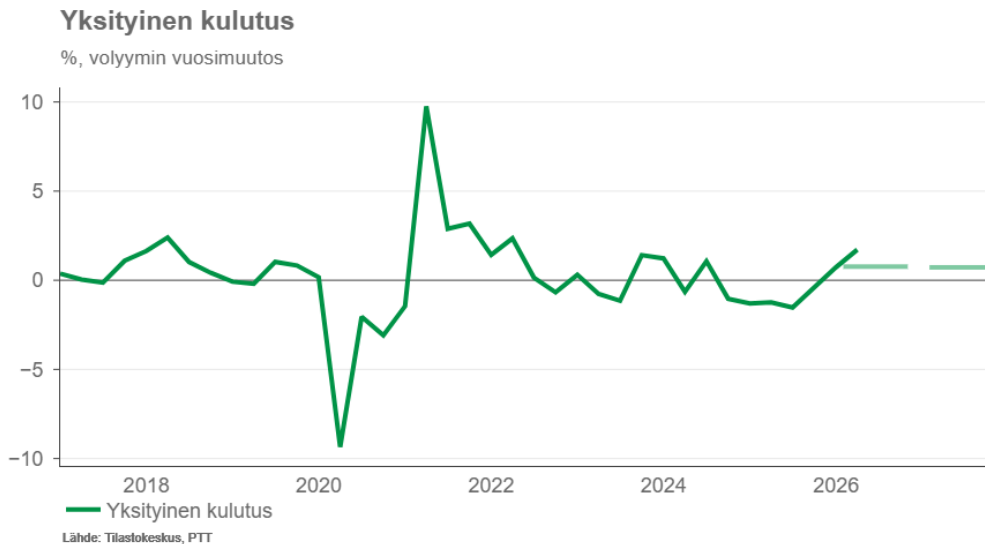
Kuluttajahinnat nousevat 1,7 prosenttia tänä vuonna ja 1,9 prosenttia ensi vuonna. Kuluttajahintainflaatio oli alkuvuodesta vielä hyvin matalalla tasolla, kun korkojen ja asuntojen hintojen lasku hidastivat inflaatiota voimakkaasti. Kesän aikana korkovaikutus on hiipunut ja inflaatio on noussut tavanomaiselle tasolle. Iranin sota on nostanut energian hintoja, mutta heikon kysynnän vuoksi välittömät vaikutukset kuluttajahintoihin jäävät rajallisiksi. Energian hinnan vaihtelut ovat kuitenkin vielä ensikin vuonna suuria.

Alennetun arvonlisäverokannan lasku puolella prosenttiyksiköllä, reseptilääkkeiden lääketaksan leikkaus ja liikennepolttoaineiden verotuksen keventäminen vaimentavat kuluttajahintojen nousua tänä vuonna. Vastakkaiseen suuntaan vaikuttavat alkoholi-, tupakka- ja virvoitusjuomaverojen sekä ajoneuvoveron korotukset. Ensi vuonna hintojen nousua vauhdittavat alkoholi- ja tupakka-verojen korotukset sekä suunnitellut terveydenhuollon asiakasmaksujen korotukset. Liikennepolttoaineiden verotusta kevennetään edelleen.

Yhdenmukaistettu kuluttajahintainflaatio, joka ei huomioi korkoja ja muita omistusasumisen kuluja, on korkovaikutuksen hiipuessa lähentynyt kuluttajahintainflaatiota. Tänä vuonna se on vielä kuluttajahintaindeksiä korkeammalla tasolla, mutta ensi vuonna hintaindeksien odotetaan vastaavan kutakuinkin toisiaan.

6 Kukkaronnyörit pysyvät tiukalla

Ansiotaso nousee 3,3 prosenttia tänä vuonna ja 3,0 prosenttia ensi vuonna. Ansiotason kasvu on ollut erityisen nopeaa vuodesta 2023 lähtien, kun palkan-
korotuksilla on paikattu korkean inflaation syömää ostovoimaa. Reaaliensiot
ylittävätkin vuoden 2021 huipputasoa vihdoin ensi vuoden aikana. Palkankoro-
tukset alkavat kuitenkin pikkuhiljaa maltillistua ja palautua kohti aiempien vuo-
sien tavanomaista tasoa. Vaikka hyvinvointialueiden säästöt vähentävät hoi-
toalan työvoiman kysyntää ja vaikeuttavat työllistymistä, sote-ala jatkaa
vuonna 2025 sovitun SOTE-sopimuksen myötä palkkakehityksen kärjessä.

Kotitalouksien kulutusta jo pidempään painaneet huolet ovat edelleen läsnä. Huono työmarkkinatilanne, tiukentunut sosiaaliturva, asuntovarallisuuden lasku ja maailman myrskyjen heijastuminen markkinakorkoihin ja bensapumpulle ylläpitävät yleistä epävarmuutta ja hidastavat yksityisen kulutuksen elpymistä. Vaikka kulutusvaraa olisi, kotitaloudet tekevät etenkin isompia hankintoja edelleen harkiten. Tämä näkyy kestokulutustavaroiden vaisuna kehityksenä. Shop-pailemaan on kuitenkin jo varovaisesti uskallettu, sillä vähittäiskaupan kehitys on ollut kuluvana vuonna parempaan päin.

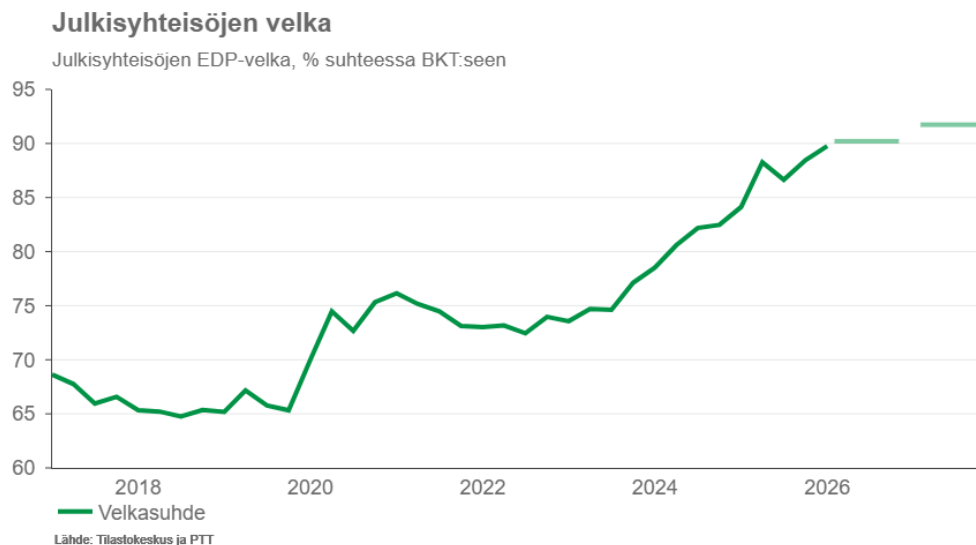
Yksityinen kulutus kasvaa 0,8 prosenttia tänä vuonna ja 0,7 prosenttia ensi vuonna. Palvelut ja lyhytikäiset tuotteet eli päivittäistavarat ja päihteet muodostavat suurimman osan yksityisestä kulutuksesta, eikä kulutus voi siten lähteä laukalle ilman niiden vetoa. Palvelukulutuksesta merkittävin osa liittyy asumiseen, mitä asuntomarkkinoiden jatkuva alakulo painaa. Päivittäistavarakaupan

vedosta huolimatta lyhytikäisten tuotteiden kulutuksen pitkän aikavälin trendi on laskeva, sillä alkoholin ja tupakan kulutus on vähentynyt merkittävästi.

7 Julkinen talous vaikeiden valintojen edessä

Velkaantuvat julkisyhteisöt pysyvät hyvin alijäämäisinä. Heikko työllisyystilanne runtelee valtiontalouden lisäksi nyt suoraan myös kuntia. Tämä on seurausta työttömyysetuuksien uudesta rahoitusmallista, joka on kiristänyt merkittävästi kuntien ”sakkomaksuja” työttömyydestä.

Viime vuonna asehankintojen ajoitustekijät painoivat julkisen talouden tilinpidon mukaisen alijäämän väliaikaisesti alle neljän prosentin, mutta tänä vuonna kivutaan jälleen yli neljän prosentin. Tilinpidon mukaista alijäämää lisää myös alunperin 4 miljardin investointipaketin paisuminen 4,7 miljardiin euroon. Ensi vuonna koko julkisen talouden alijäämä on 4,4 prosenttia. Velka ylittää EU-sääntelyn kannalta merkityksellisen 90 prosentin rajan jo tänä vuonna. Velan kehityksen arviointiin liittyy suurta epävarmuutta, koska suurten alijäämien lisäksi velkaa on viime aikoina kerryttänyt myös velanhallintainstrumenttien kustannukset.

Suuri alijäämä johtuu heikon turvallisuustilanteen edellyttämistä asehankinnoista, ikääntyvän väestön sote-palvelujen menojen kasvusta, nousseista korokustannuksista, hitaasta talouskasvusta ja suurista veronalennuksista.

Puolustusmenot jatkavat kasvuaan ja nousevat ensi vuonna yli 7 miljardiin euroon. Vaikka puolustusmenojen kasvu on hyvin perusteltua, pitää nopeasti kasvavien määrärahojen kustannustehokkaaseen käyttöön kiinnittää erityistä huomiota.

miota ja tätä valvovien viranomaisten resurssit turvattava. Myös ensi vaalikaudella Nato-sitoumusten mukaisesti yli 10 miljardiin euroon nousevat puolustusmenot ovat suurin yksittäinen velkaantumista kasvattava tekijä. Arvaamattoman turvallisuustilanteen seurauksena puolustusmenoja voi olla pakko kasvat-
taa vielä tätäkin enemmän, mutta tämä uusi lisäys tulisi kattaa velalla.

Hyvinvointialueiden rahoitus nousee tänä vuonna yli 27 miljardiin euroon ja jatkaa kasvuaan vuonna 2027. Ensi vaalikauden aikana rahoitus kasvaa noin 3 miljardilla eurolla. Ikääntymisestä johtuva palvelutarpeen kasvu nostaa kustannuksia vajaat miljardi euroa ja loput menopaineet ovat seurausta kustannusten kasvusta. Toiminnan tehostaminen tekoälyn avulla, julkisen sektorin palkkakehityksen maltillistuminen yksityisen sektorin tasolle ja toimivat lähipalvelut mahdollistaisivat kustannusten hillinnän ja siten sote-menojen kestävä hallinnan.

Korkomenojen kasvu on seurausta sekä suuresta velkaantumistarpeesta että olemassa olevan velkakannan korkojen päivittymisestä aiempaa korkeammalle tasolle. Ensi vuonna korkomenot kasvavat noin miljardilla eurolla ja kohoavat jo yli 4 miljardiin euroon.

Vaikka korkotason tuleviin muutoksiin liittyy merkittävää epävarmuutta, kansainvälisen korkotason merkittävästä laskusta on tuskin toivoa ensi vaalikaudella. Globaali väestön ikärakenteen muutos pienentää säästämistä ja ilmasto-
politiikka, tekoälykehitys ja dramaattisesti heikentynyt turvallisuustilanne lisäävät investointitarpeita. Kun vielä velkaantumiskehitys on monessa maassa hyvin nopeaa, korkotaso pysyy aiempaa korkeammalla. Sopeuttamalla julkista taloutta kestävällä tavalla Suomi voi kuitenkin pitää jatkossakin omaan toimintaansa liittyvän riskilisän maltillisena.

Julkista taloutta on ilman talouskasvua mahdotonta sopeuttaa kestävällä tavalla ilman, että sillä olisi merkittävä elintaso heikentävä vaikutus. Sopeutuksen talouskasvuvaikutuksiin pitää kiinnittää huomiota sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä. Sopeutuksen välittömät vaikutukset talouskasvuun ovat huomionarvoisia, koska kasvua ei voi laskea yksistään kansainvälisen kysynnän varaan. Tämä korostaa kotimaisen kysynnän huomioimista sopeutustoimien mitoituksessa. Lisäksi jo lähtötilanteessa on korkea työttömyysaste, erityisesti korkea pitkäaikaistyöttömyys, mikä uhkaa heikentää myös pitkän aikavälin kasvupotentiaalia. Sopeutustoimien vaikutuksia pitkän aikavälin kasvunäkymiin ei pidä myöskään vaarantaa leikkaamalla koulutuksesta tai t&k-menoista, jotka ovat hyvin perusteltuja julkisia kasvupanostuksia.

Parlamentaarinen velkajarrutyöryhmä arvioi Suomen julkisen talouden sopeutustarpeeksi 8–11 miljardia euroa vuoteen 2031 mennessä. Keskeinen oletus

arvion taustalla on keskimäärin 1,5 prosentin vuotuinen kasvu ensi vaalikaudella. Oletus on kunnianhimoinen, kun ottaa huomioon epävakaa toimintaympäristön ja sen tosinäkö, että vuoden 2021 koronapalautumista lukuun ottamatta talouskasvu on yltänyt viimeksi tähän vauhtiin vuonna 2017. Keskimäärin Suomen talouskasvu on ollut viimeisen 15 vuoden aikana 0,7 prosenttia.

Tokikaan mennyt kehitys ei ole hyvä ennuste tulevasta. Teknologinen kehitys, tällä hetkellä erityisesti tekoälyn mahdollinen läpimurto, tarjoaa mahdollisuuksia Suomen kaltaiselle korkean koulutustason, kattavan sosiaaliturvan ja kohtuuhintaisen uusiutuvan energian kansantaloudelle. Suomen taloudessa onkin kiistatta paljon potentiaalia, joka ei ole realisoitunut osin kotoperäisistä ratkaisuista ja nyttemmin myös kansainvälisestä toimintaympäristöstä johtuvista syistä. Mutta virheistä voidaan aina oppia, ja hyvinkin voi vielä käydä.

Ennustetaulukko

Keskeiset ennustemuuttujat vuosina 2025–2027

	2025	2026e	2027e
	muutos, %		
Bruttokansantuote	0,8	1,4	1,5
Tuonti, tavarat ja palvelukset	2,6	7,0	4,0
Vienti, tavarat ja palvelukset	5,0	4,9	4,1
Kulutus	-0,7	0,4	0,5
yksityinen	-1,1	0,8	0,7
julkinen	0,1	-0,2	0,0
Investoinnit	1,4	5,5	3,8
yksityiset	1,0	3,3	4,7
julkiset	3,0	14,0	0,5
Inflaatio			
kuluttajahintaindeksi	0,3	1,7	1,9
yhdenmukaistettu kuluttajahintaindeksi	1,8	2,3	1,9
Ansiotaso	3,1	3,3	3,0
Työttömyysaste, %	9,7	10,4	9,9
Työllisyysaste ¹ , %	71,4	71,0	71,4
Julkisen sektorin yli/alijäämä, % BKT:seen	-3,8	-4,2	-4,4
Vaihtotase, % BKT:seen	1,5	1,2	1,0

e PTT:n ennuste

¹ Työllisten osuus 15–64-vuotiaista